

Formynderstat. Socialdemokraterne mangler en begrundelse for at sætte minoritetsbørn i vuggestuer fra de er 1 år. Det kan nemlig skade deres sprogudvikling.

Gå hjem og vug

Af ANNE NIELSEN

Speciallæge, ph.d.

METTE Frederiksen vil sammen med Pia Kjærsgaard gå til Karen Jespersen med et »ghettoudspil«, hvor de vil foreslå, at forældre fra etniske minoriteter skal kunne tvinges til at sende deres børn i vuggestuen for at lære dansk fra 1-årsalderen.

Mette Frederiksen støttes af Pia Thomsen, adjunkt på Syddansk Universitet, Institut for Sprog og kommunikation, der til Politiken har udtalt: »Der er en klar faglig begrundelse for at stimulere børnene så tidligt som muligt.«

Men selv om jeg er enig i, at sprogstimulering er godt, så mangler der dokumentation for, at 1-årige minoritetsbørn får et bedre sprog af at gå i vuggestue.

For det første har man på Syddansk Universitet for nogle år siden fremhævet daginstitutionerne med deres høje støjniveau og manglende voksen-sprogstimulering som årsag til, at børn i Danmark generelt klarer sig dårligere sprogligt end børn fra mange andre lande.

Udover at støj kan skade hørelsen, hæmmer støj børns sprogudvikling: det er svært at skelne lydene, at høre endelserne i ordene og at opfatte rytmen i sætningerne, og derved kan mange betydninger gå tabt. Støjen kan lægge en dæmper på børns lyst til at tale, fordi børnene måske alligevel ikke bliver hørt, medmindre de råber meget højt. Derudover er støjen stressende, og det kan være svært for et barn at koncentrere sig om at høre efter og skelne ord og meddelelser i et støjfyldt miljø, hvor mange taler, græder eller larmer med legetøj eller skeer.

For det andet: børn i vuggestuer får hyppigt infektioner, hyppigere end børn, der passes

hjemme. Det nedsætter deres kræfter og energi og overskud til at koncentrere sig, tale og lære. Gentagne øreinfektioner og forkølelser med væske i mellemøret nedsætter midlertidigt hørelsen – og ar, et hul eller stivhed af trommehinden efter gentagne infektioner eller drænen kan give varig hørenedsættelse.

Socialforskningsinstituttet har en forløbsundersøgelse i gang af 6000 danske børn og af 600 etniske minoritetsbørn født i Danmark i 1995.

Kirsten Just Jeppesen og jeg gennemførte de to første dele af undersøgelsen om de etniske minoritetsbørn. Børnenes mødre var fra seks bestemte nationaliteter. Mødrene blev interviewet, da børnene var ca. 9 måneder, og da de var ca. 3¾ år. I 3½ års-alderen var de danske børn generelt hyppigere syge end minoritetsbørnene, havde hyppigere vejrtrækningsbesvær og astma, og havde hyppigere haft gentagne infektioner, herunder mellemørebetændelse og været til ørelæge. Når man så på alle børnene, var det, der øgede risikoen for mellemørebetændelse mest: tidlig start på pasning uden for hjemmet, samt rygning hos moderen. Flest af de danske børn blev passet ude fra en tidlig alder, og flest af de danske mødre røg.

For det tredje: i undersøgelsen havde minoritetsbørnene en langsommere sproglig udvikling end de danske børn. Det er generelt for minoritetsbørn – også for danske børn i udlandet. Men udviklingen gik ikke hurtigere hos de minoritetsbørn, der havde været i vuggestue.

For det fjerde: i vores undersøgelse trivedes minoritetsbørn i vuggestuer dårligere end minoritetsbørn i dagpleje eller børnehave. 60 pct. af børnene græd, når de blev afleveret i vuggestuen; nogle kun i den første uge, andre i flere uger, og nogle i flere måneder. Også andre undersøgelser har vist, at der kan være store og langvarige trivselsproblemer for minoritetsbørn, når de begynder i daginstitution.

Weekendavisen uge 10

*6.-12.marts
2009*

For det femte: minoritetsbørn har efter Børnekonventionen ret til at tale deres eget sprog, men i vores undersøgelse måtte 27 pct. af dem, der var i dagpleje, og 10 pct. af dem, der var i daginstitution ikke tale deres modersmål dér. Og mange havde ikke nogen, de kunne tale det med. Hvad sker der, når et lille barn får at vide, at det ikke må tale sit sprog? Det får at vide, at dets sprog ikke er noget værd – og indirekte, at det selv og dets forældre er mindre værd! Det kan sætte dets sproglige udvikling i stå. I værste tilfælde kan barnet høre op med at tale i længere tid – både i institutionen og derhjemme. Det mindsker dets selvværd og mulighed for at deltage i fællesskabet med andre børn. Det er stik imod den pædagogiske grundregel, at hvis et barn skal lære noget, skal det anerkendes for det, det kommer med. Derfor bør der udsendes cirkulærer om, at et minoritetsbarn har ret til at bruge sit eget sprog.

Konklusion: Det er forkert at presse eller tvinge forældre til at sætte deres barn i vuggestue fra 1-års-alderen, når det skader børnenes hørelse, sprogudvikling, sundhed, trivsel og selvværd.

Og det er vel heller ikke det, som Mette Frederiksen har haft til hensigt.

Hvis man ønsker at gøre noget for tosprogede børns sprogudvikling, vil jeg i stedet foreslå: Brug tosprogede logopæder/pædagoger (ikke sundhedsplejersker) til at undersøge børnenes sprogudvikling på begge sprog, og til at vejlede forældrene i at tale med deres børn, læse og fortælle historier og stimulere sproget gennem spil, lege og andre gøremål. Lån forældrene bøger og lydånd på modersmålet og pædagogisk legetøj. Følg barnets sprogudvikling af modersmål og dansk. Fra treårs-alderen er en børnehave med mulighed for sprogstimulering på begge sprog en rigtig god idé.